

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.08.2005, sp. zn. 7 Tdo 1103/2005, ECLI:CZ:NS:2005:7.TDO.1103.2005.1

Číslo: 19/2006

Právní věta: Okolnost, zda obviněný uvedl jako svědek v jiné věci nepravdu, musí soud, který rozhoduje o trestném činu křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 175 odst. 2 písm. a) tr. zák. vyřešit samostatně jako předběžnou otázku ve smyslu § 9 odst. 1 tr. ř., neboť se jedná o posouzení viny obviněného, a to na podkladě srovnání výpovědi svědka se skutečností a bez ohledu na to, zda v uvedené jiné věci byla orgány činnými v trestním řízení tato výpověď vyhodnocena jako nepravdivá nebo nevěrohodná. Posouzení svědecké výpovědi orgány činnými v trestním řízení jako nevěrohodné ještě nemusí znamenat, že se zároveň jedná o výpověď nepravdivou, protože nevěrohodnost vyjadřuje jen pochybnosti o pravdivosti takové výpovědi, zatímco nepravdivost znamená jistotu, že tvrzení obsažené ve výpovědi je v rozporu se skutečností.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 30.08.2005

Spisová značka: 7 Tdo 1103/2005

Číslo rozhodnutí: 19

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Křivá výpověď, Předběžná otázka

Předpisy: § 175 odst. 2 písm. a) tr. zák.
§ 9 odst. 1 písm. a) tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání obviněného JUDr. M. V. zrušil usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 24. 5. 2005, sp. zn. 4 To 284/2005, a rozsudek Okresního soudu ve Strakoniciích ze dne 3. 2. 2004, sp. zn. 3 T 94/2004 a Okresnímu soudu ve Strakoniciích přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu ve Strakoniciích ze dne 3. 2. 2005, sp. zn. 3 T 94/2004, byl obviněný JUDr. M. V. uznán vinným pokusem trestného činu křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 8 odst. 1 a § 175 odst. 1 písm. a), odst. 2 tr. zák. ve znění účinném do 30. 6. 2002 a byl odsouzen k trestu odnětí svobody na 3 roky s podmíněným odkladem jeho výkonu na zkušební dobu 3 roky při současném vyslovení dohledu nad obviněným.

Podle zjištění soudu spáchal obviněný pokus uvedeného trestného činu v podstatě tím, že v trestní věci obviněných B. B. a F. S., vedené nejprve u Policie České republiky - Okresního úřadu vyšetřování ve S. pod ČVS: OVST-600/99 a poté u Krajského soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 20 T 22/2001, dne 10. 4. 2000 před vyšetřovatelem v postavení svědka, dne 8. 2. 2001 před vyšetřovatelem při konfrontaci svědků a dne 20. 2. 2002 u hlavního líčení před soudem jako svědek, vždy po řádném poučení podle § 99 tr. ř., § 100 tr. ř. a § 101 tr. ř. včetně poučení o následcích křivé výpovědi podle § 175 tr. zák., uvedl ohledně okolností, na kterých záviselo rozhodnutí o vině, taková tvrzení ve prospěch obviněných, která byla v usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 3. 2003, sp. zn. 4 To 13/03, jímž bylo rozhodnuto o odvoláních obviněných proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 22. 11. 2002, sp. zn. 20 T 22/2001, označena jako nevěrohodná, přičemž na základě těchto tvrzení, tj. pokud by soudy vycházely z jeho výpovědi, mohla být způsobena jiným osobám škoda ve výši 1 500 000 Kč.

Odvolání obviněného JUDr. M. V. podané proti výroku o vině i trestu bylo usnesením Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 24. 5. 2005, sp. zn. 4 To 284/2005, podle § 256 tr. ř. zamítnuto.

Obviněný JUDr. M. V. podal prostřednictvím obhájce v zákonné lhůtě dovolání proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích, a to v celém rozsahu, v němž bylo zamítnuto jeho odvolání. Odkázal na důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Vytkl nesprávné právní posouzení skutku především s tím, že jeho jednání po formální stránce nenaplnovalo znaky trestného činu, jímž byl uznán vinným, resp. jeho pokusu. Pokud Okresní soud ve Strakonících zjistil, že jím uváděné skutečnosti v trestní věci Krajského soudu v Českých Budějovicích, sp. zn. 20 T 22/2001, soudy v rámci volného hodnocení důkazů považovaly za nevěrohodné a naopak skutečnosti uváděné jinými svědky za přesvědčivější, nelze z toho podle obviněného vyvodit, že jeho výpověď byla nepravdivá ve smyslu § 175 odst. 1 písm. a) tr. zák.

Nejvyšší soud po přezkoumání věci shledal, že dovolání je důvodné.

Zákonný znak trestného činu křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 175 odst. 1 písm. a) tr. zák. ve znění účinném do 30. 6. 2002 spočívající v tom, že pachatel „uvede nepravdu“, je naplněn tehdy, jestliže ve své výpovědi v postavení svědka tvrdí něco, co odporuje skutečnosti. Předpokladem závěru, že tento zákonný znak byl naplněn jednáním pachatele, je zjištění soudu, který rozhoduje o vině trestným činem křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku, jaký je skutečný stav toho, o čem pachatel vypovídal v postavení svědka v jiné věci. Závěr o naplnění uvažovaného zákonného znaku pak je výsledkem porovnání tohoto zjištění s obsahem tvrzení pachatele v postavení svědka. Podle povahy věci a okolností konkrétního případu lze připustit i to, že skutečný stav toho, o čem pachatel v postavení svědka vypovídal, nelze zjistit, ovšem pak je nezbytným předpokladem závěru o naplnění zákonného znaku „uvede nepravdu“ zjištění soudu, který rozhoduje o vině trestným činem křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku, že je jednoznačně a bez pochybností vyloučeno, aby stav toho, o čem pachatel v postavení svědka vypovídal, byl ve skutečnosti takový, jak ve výpovědi tvrdil. Oběma naznačeným variantám je společné to, že naplnění zákonného znaku „uvede nepravdu“ musí mít skutkový podklad ve zjištěních toho soudu, který rozhoduje o vině trestným činem křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku.

V posuzované věci Okresní soud ve Strakonících neučinil žádné vlastní zjištění, které by bylo podřaditelné pod zákonný znak „uvede nepravdu“ ve smyslu znaků trestného činu křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku. Ve výroku o vině a nakonec i v odůvodnění rozsudku chybí jakékoli zjištění Okresního soudu ve Strakonících ohledně okolnosti, jaký byl skutečný stav toho, o čem vypovídal obviněný JUDr. M. V. jako svědek v trestní věci Krajského soudu v Českých Budějovicích vedené pod sp. zn. 20 T 22/2001, resp. chybí zjištění, že je jednoznačně a bez pochybností vyloučeno to, co obviněný ve svých svědeckých výpovědích tvrdil. Tato zjištění Okresní

soud ve Strakonících nahradil pouhým konstatováním, že výpovědi, které učinil obviněný jako svědek v trestní věci Krajského soudu v Českých Budějovicích vedené pod sp. zn. 20 T 22/2001, soud prvního stupně i odvolací soud označily za nevěrohodné. Tím Okresní soud ve Strakonících pouze zjistil, jak soudy, které rozhodovaly ve věci, v níž obviněný vypovídal jako svědek, hodnotily jeho výpověď, avšak sám tím nezjistil nic o skutečném stavu toho, o čem obviněný vypovídal v postavení svědka. V trestní věci Krajského soudu v Českých Budějovicích vedené pod sp. zn. 20 T 22/2001 soudy hodnotily v podstatě dvě skupiny důkazů, a to výpovědi obviněných a svědeckou výpověď obviněného JUDr. M. V. na straně jedné a výpovědi poškozených a některých dalších svědků na straně druhé. Z odůvodnění rozhodnutí soudů je patrné, že podkladem skutkových zjištění se staly výpovědi poškozených a výpovědi svědků podporujících výpovědi poškozených, protože soud prvního stupně podle odvolacího soudu „variantu obviněných podporovanou svědectvím JUDr. M. V. ... nepovažoval důvodně za věrohodnou“, resp. protože „za důvěryhodnou není možno ... považovat ani výpověď JUDr. M. V.“, případně protože „o věrohodnosti JUDr. M. V. jako svědka nese svědčí ani jeho výpověď“ apod.

Okresní soud ve Strakonících nemohl shledat naplnění zákonného znaku „uvede nepravdu“ ve smyslu § 175 odst. 1 písm. a) tr. zák. ve znění účinném do 30. 6. 2002 v tom, že soudy, které rozhodovaly v trestní věci Krajského soudu v Českých Budějovicích vedené pod sp. zn. 20 T 22/2001, označily výpověď obviněného JUDr. M. V. v postavení svědka za nevěrohodnou, a to již proto, že výpověď, která je nevěrohodná, nemusí být bez dalšího nutně zároveň nepravdivá. Rozdíl je v tom, že pouhá nevěrohodnost vyjadřuje i jen pochybnosti o pravdivosti, zatímco nepravdivost znamená jistotu, že tvrzení je v rozporu se skutečností. Znovu je třeba připomenout, že předpokladem pro to, aby výpověď mohla být považována za nepravdivou, je zjištění skutečného stavu toho, o čem byla učiněna výpověď, přičemž toto zjištění musí provést soud, který rozhoduje o vině trestným činem křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku.

Krajský soud v Českých Budějovicích, který rozhodoval o odvolání obviněného JUDr. M. V. podaném proti rozsudku Okresního soudu ve Strakonících, si zřejmě byl vědom rozdílu mezi pojmy „nepravda“ a „nevěrohodnost“ a snažil se tento rozdíl překlenout úvahou, podle níž se v dané věci jednalo o synonyma, tj. slova téhož významu. Avšak i Krajský soud v Českých Budějovicích nesprávně akceptoval to, že nepravdivost výpovědi obviněného, kterou učinil v postavení svědka, nevyvodil Okresní soud ve Strakonících ze svých vlastních zjištění, nýbrž z pouhého odkazu na to, jak tuto výpověď hodnotily soudy v trestní věci, v níž obviněný vystupoval jako svědek. Podle Krajského soudu v Českých Budějovicích v oné věci „pravomocnými rozhodnutími obecných soudů bylo konstatováno prokázání opaku“, tj. opaku toho, co tvrdil obviněný v postavení svědka. Z toho je patrné, že Krajský soud v Českých Budějovicích v řízení proti obviněnému JUDr. M. V. považoval pravomocné rozhodnutí soudů v trestní věci proti obviněným B. B. a F. S. za závazné v otázce významné pro posouzení viny obviněného JUDr. M. V. To je v rozporu s tím, jak je třeba posuzovat předběžné otázky za situace, kdy tu je o předběžné otázce pravomocné rozhodnutí soudu. Podle § 9 odst. 1 tr. ř. jsou orgány činné v trestním řízení takovým rozhodnutím vázány, pokud nejde o posouzení viny obviněného. Z toho *contrario* vyplývá, že pokud jde o posouzení viny obviněného, to znamená pokud je posuzovaná předběžná otázka významná pro posouzení viny obviněného, nejsou orgány činné v trestním řízení vázány pravomocným rozhodnutím o předběžné otázce a posoudí si ji samy. Tím je jen podporován závěr Nejvyššího soudu, že v řízení proti obviněnému JUDr. M. V. pro trestný čin křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku měl Okresní soud ve Strakonících otázku, zda obviněný v postavení svědka v trestní věci obviněných B. B. a F. S. uvedl nepravdu, posoudit na podkladě svých vlastních zjištění a že nemohl tuto otázku vyřešit pouhým odkazem na to, jak výpověď hodnotily soudy v řízení proti obviněným B. B. a F. S.

Je tedy jasné, že výrok o vině obviněného JUDr. M. V., tak jak ho učinil Okresní soud ve Strakonících, nemůže obstát. Ze stejného důvodu nemůže obstát ani napadené usnesení Krajského soudu v

Českých Budějovicích, neboť jde o rozhodnutí, které spočívá na nesprávném právním posouzení skutku ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Nejvyšší soud proto z podnětu dovolání obviněného zrušil rozhodnutí obou nižších soudů a přikázal Okresnímu soudu ve Strakonici, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Okresní soud ve Strakonici odstraní vady vytknuté tímto usnesením Nejvyššího soudu a rozhodne na podkladě svých vlastních zjištění ohledně otázky, zda výpověď obviněného v postavení svědka byla nepravdivá.